

IX kadencja



# **KANCELARIA SEJMU**

## **Biuro Komisji Sejmowych**

### **PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA**

- **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH  
I ETNICZNYCH  
(NR 23)  
z dnia 21 grudnia 2020 r.**



---

## Pełny zapis przebiegu posiedzenia

### Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 23)

21 grudnia 2020 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Wandy Nowickiej (Lewica)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

#### – projekt planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 31 lipca 2021 r.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** i **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

#### **Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dzień dobry państwu. Witam serdecznie na posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Jedynym punktem naszego porządku będzie dzisiaj rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 31 lipca 2021 r.

Informuję, że posiedzenie będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Informuję również, że zgłoszenia do zabrania głosu w dyskusji przez posłów oraz gości należy wysyłać pod adres [kmne@sejm.gov.pl](mailto:kmne@sejm.gov.pl). Jednocześnie informuję, że posłowie i posłanki członkowie i członkinie Komisji obecni na sali obrad mogą głosować przy użyciu urządzenia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej. Wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają tabletek. Informuję również, że posłowie potwierdzają swoją obecność na posiedzeniach Komisji prowadzonych z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej poprzez zalogowanie się w systemie do głosowania oraz wydrukami udziału w głosowaniach.

Proszę wszystkich członków i członkinie Komisji o zalogowanie się do systemu. Za chwilę przystąpimy do sprawdzenia kworum. Kończymy głosowanie. Proszę o podanie wyników. Wiem, że już mamy kworum. Zalogowanych jest 15 osób.

Przechodzimy do realizacji porządku dziennego. Wszyscy państwo posłowie i posłanki otrzymali projekt planu pracy Komisji. W dniu dzisiejszym, dosłownie – nie wiem – z godzinkę temu czy troszkę więcej, może dwie godzinki, otrzymałam również uwagi i kilka propozycji poprawek, które zostały zgłoszone przez wiceprzewodniczącego Komisji pana posła Wojciecha Zubowskiego. Co do planu pracy, to wszyscy państwo go widzą, więc nie będę czytać. Myślę, że zaczniemy właśnie od tych poprawek zgłoszonych przez pana przewodniczącego.

Pierwsza poprawka była taka, aby wprowadzić do porządku obrad naszej Komisji taki punkt: „Sytuacja mniejszości polskiej i Polaków żyjących w Białorusi, Czechach, Litwie, Niemczech, Rosji, Słowacji, Ukrainie, Izraelu. Uregulowania prawne, zakresy i rodzaje wsparcia udzielanego obywatelom polskim i mniejszości polskiej”.

Temat skądinąd bardzo ciekawy, ale to nie jest tematyka, która leży w kompetencji naszej Komisji. To jest kompetencja Komisji Łączności z Polakami za Granicą, a zatem nie możemy tego punktu włączyć do planu. Bardzo proszę.

#### **Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Dzień dobry. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, doskonale sobie zdaję sprawę z tego, że jest to temat, który...

#### **Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Może pan mówić troszkę głośniej? Słabo pana słychać. Bardzo proszę.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, zdaję sobie sprawę z tego, że ten temat nie jest tym tematem, który dokładnie dotyczy naszej Komisji. Natomiast chodziło mi o to, byśmy zobaczyli, jak być może wygląda ta współpraca z polską mniejszością narodową, z Polakami za granicą. Kraje, które tutaj wstawiłem, które wymieniłem, to są te kraje, których mniejszości też żyją na terenie Polski. Być może moglibyśmy się dowiedzieć czegoś ciekawego, wyciągnąć jakieś wnioski albo porównać, jak to wygląda w Polsce, a jak to wygląda w innych krajach. Tym się głównie kierowałem, zgłaszając taką propozycję do planu pracy. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Rozumiem. Jak mówię, temat ciekawy, ale nadal obawiam się, tak jak zresztą sam pan przewodniczący słusznie zaobserwował, że to naprawdę nie wchodzi w nasze kompetencje, Chciałabym też zapytać, czemu to porównanie miałoby właściwie służyć zdaniem pana przewodniczącego.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Tak z ciekawości, a nie po to, żeby odpowiedź na to pytanie miała rozstrzygnąć, bo kwestia wydaje mi się raczej trudna. Co miałoby to pokazać? Do czego miałyby prowadzić – powiedzmy – konstatacja, że Polonii w jednym kraju się żyje lepiej, a w drugim gorzej? Tak nie bardzo rozumiem, jaki jest cel ewentualnej rozmowy na ten temat.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, wydaje mi się, że to byłoby raczej z pożytkiem dla samej Komisji. W mojej ocenie... Być może dowiedzielibyśmy się czegoś nowego, czegoś ciekawego. Być może dowiedzielibyśmy się o takich rozwiązaniach, które nie są w Polsce stosowane w stosunku do mniejszości narodowych i etnicznych, a które z sukcesem można byłoby też zastosować. Tak jak sama pani powiedziała, ten temat nie wchodzi dokładnie w zakres działania Komisji, ale mimo tego uznałem, że warto byłoby posłuchać, jak to wygląda też w innych krajach, stąd ta propozycja.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Panie przewodniczący, to mam taką propozycję, żeby nie robić tego, bo to naprawdę jest jakby... Boję się, że nasz plan pracy mógłby zostać zakwestionowany. Natomiast gdybyśmy np. zwrócili się do Komisji Łączności z Polakami za Granicą, może nie w tym półroczu, ale w następnym, by zrobić wspólne posiedzenie, to rzeczywiście byłoby ciekawe, a jednocześnie włączyłoby tę komisję, która powinna mieć jakąś wiedzę na ten temat i orientację. W tym momencie może z tego by coś ciekawego wyszło, bo rozumiem, że pan rzeczywiście chciałby się czegoś jeszcze więcej dowiedzieć. Czy możemy się na to zgodzić?

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, w mailu kierowanym do sekretariatu Komisji sugerowałem, że byłoby dobrze, gdyby to było posiedzenie, na którym będą, jeżeli pamiętam, członkowie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Edukacji Narodowej i właśnie Komisji Łączności z Polakami za Granicą. Mam nadzieję, że uda nam się to zorganizować, nawet jeżeli nie będzie wprowadzone do planu pracy we wcześniejszym terminie niż drugie półrocze 2021 r.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Jak mówię, myślę, że może zrobimy po prostu posiedzenie wspólne. Zwróćmy się do komisji o wspólne posiedzenie, żeby to nie było na zasadzie, że oni są gośćmi, tylko na zasadzie wspólnego posiedzenia i rozmawiania o sytuacji mniejszości.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Dobrze, pani przewodnicząca. Będziemy więc zabiegać o to, żeby zrobić takie wspólne posiedzenie.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Świetnie. Dobrze, to w takim razie bardzo dziękuję za to. Czy to w tym punkcie, czy w innym punkcie chciał zabrać głos pan poseł Galla? Czy możemy iść dalej? Mam jeszcze całą listę uwag pana przewodniczącego.

**Poseł Ryszard Galla (niez.):**

Bardzo krótko, pani przewodnicząca. Bardzo krótko, ponieważ doceniam propozycję pana posła Zubowskiego. Oczywiście mam rozumieć, że teraz przesuwamy jakby ten punkt na drugie półrocze?

Chciałbym jednak przestrzec państwa bardzo wyraźnie. Kilka kadencji temu mieliśmy już taką sytuację, że wspólne z Komisją Łączności z Polakami za Granicą zrobiliśmy punkt dotyczący sytuacji mniejszości litewskiej w Polsce i polskiej na Litwie. Muszę powiedzieć, że z tego się zrobiła – mówiąc brzydko – bardzo nieprzyjemna sytuacja. Był bardzo poważny spór. Byłbym tu ostrożny.

Jeśli rzeczywiście pan przewodniczący Zubowski życzyłby sobie dostać taką informację, to proszę bardzo. Wystąpmy do Komisji Łączności z Polakami za Granicą, czy oni posiadają takie informacje i materiały. Wykorzystajmy to na nasz użytek, ale, broń Boże, nie doprowadzajmy do tego, żebyśmy konfrontowali na wspólnych posiedzeniach sytuację jednej mniejszości i drugiej mniejszości. Powiedziałbym, że to jest naprawdę pomysł bardzo niebezpieczny. Jestem przeciwnikiem tego typu spotkań.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Tak. Pani przewodniczący, rzeczywiście uzmysłowił mi pan potencjalne zagrożenia. W związku z tym wycofuję propozycję, o której mówiłam.

Nadal w takim razie twierdzę, że to nie wchodzi w zakres naszej Komisji. Przykro mi, pani przewodniczący Zubowski, ale nie mogę włączyć tego do porządku obrad.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Natomiast proponuję, żebyśmy kiedyś w prezydium porozmawiali na ten temat, ale już jakby nie w takim trybie, że za pięć minut nagle musimy podejmować inicjatywy, które mają się nijak do mandatu naszej Komisji. Pani przewodniczący, naprawdę w innym trybie. Mamy jeszcze przed sobą trzy lata.

Jestem jak najbardziej za tym, żeby włączać rozmaite tematy. Zresztą, jak pan już widział, byłam na to otwarta, ale nie znam historii funkcjonowania Komisji i w związku z tym zagrożenia, które mi uświadomił pan przewodniczący Galla, rzeczywiście są poważnymi zagrożeniami. Dlatego też nie mogę, ale jeszcze słucham w takim razie tego, co pan chciał powiedzieć, bo rozumiem, że chciał się jakoś odnieść.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, nikt nie mówił o jakiegokolwiek konfrontacji. Przecież w swojej wypowiedzi zwróciłem uwagę na to, że moglibyśmy po prostu być może podpatrzeć pewne rozwiązania i zobaczyć, jak to wygląda za granicą. Dziwię się, że przedstawiciel mniejszości niemieckiej, a w tym momencie mam na myśli pana posła, jest temu tak zdecydowanie przeciwny. Chyba że chodzi o to – nie wiem – ktoś mógłby założyć, że sytuacja mniejszości niemieckiej w Polsce i polskiej w Niemczech wygląda tak diametralnie różnie, że niektórzy boją się po prostu porównywania, jak to funkcjonuje w Niemczech i jak w Polsce.

Pani przewodnicząca, cieszę się w takim razie z jednej sprawy, że pani tak ściśle przechodzi do tematów związanych z tym, czym zajmuje się Komisja. Jak pani sama pamięta, wielokrotnie na te sprawy zwracałem uwagę. A czy Komisja się tym zajmie w pierwszym półroczu, czy też nie – myślę, że jeszcze czas nam to pokaże. Naprawdę uważam, że to posiedzenie byłoby posiedzeniem wartościowym dla nas wszystkich i mogłoby sporo wnieść. Nie patrzmy tylko na to, jak coś funkcjonuje u nas, ale może popatrzmy na rozwiązania, które są też spotykane za granicą.

A co do wypowiedzi pana przewodniczącego o kwestii litewskiej, to tak się składa, że w poprzedniej kadencji byłem przedstawicielem polsko-litewskiego zgromadzenia

parlamentarnego. Chociażby w 2019 r. trzy czy cztery razy byłem w samym Wilnie. Łącznie to było ponad tydzień. Zdaję sobie sprawę z tego, jak wygląda sytuacja mniejszości polskiej na Litwie i mniejszości litewskiej w Polsce. Dlatego też m.in. uważam, że warto czasami to porównać. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dziękuję, panie przewodniczący. Cieszę się, że podzielamy pewną chęć, by podejmować tematy, które wiążą się bezpośrednio z naszą Komisją. Tak jak w kwestii Armenii, co nie wiązało się może bardzo bezpośrednio z naszym mandatem, ale z pana inicjatywy podjęliśmy działania, więc dzielam tę pana wrażliwość. Jednak, tak jak mówię, nie mogę tego punktu wprowadzić do obecnego porządku pracy.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

To może Komisja zdecydować, pani przewodnicząca?

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Słucham?

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Możemy poddać ten wniosek pod głosowanie?

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Nie, bo to się nie wiąże. Bardzo mi przykro. Mam jakieś uprawnienia jako przewodnicząca i nie będę poddawała pod głosowanie wniosku, który jest całkowicie niezgodny z mandatem naszej Komisji.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, ale to jest pani opinia. Moja opinia jest inna.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Rozumiem, ale w tym momencie moja opinia jest rozstrzygająca. Przykro mi. Na tym kończymy dyskusję, ale proponuję, jak mówię, otwartość. Zna pan mnie od tej strony. Możemy się w wielu sprawach nie zgadzać, ale na pewno jest u mnie otwartość na rozmowy i na podejmowanie ważnych tematów. W związku z tym porozmawiajmy kiedyś o tym poważnie, jak pan przewodniczący przyjedzie do Warszawy i będziemy się mogli spotkać w gronie prezydium, a nie, jak mówię, na pięć minut przed posiedzeniem coś takiego proponować. Ten punkt już zamykam i przechodzę do następnego.

Teraz kolejna pana propozycja. Rozumiem, że wszyscy państwo dostali pana propozycje. Nie? Dobrze, to w takim razie powiem. Ta propozycja polega na tym, że w pkt 4 w programie na luty w punkcie pierwszym porządku: „Rozpatrzenie informacji Ministra Edukacji i Nauki na temat podręczników i książek pomocniczych przeznaczonych do kształcenia uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych w zakresie niezbędnym do podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej” – pan proponuje wykreślić słowa „językowej i religijnej”.

Mam jednak dla pana też niedobłą wiadomość, dlatego że... Dobrą albo niedobrą – to zależy. Nie można tego wykreślić, ponieważ to jest po prostu zapis ustawy. W ustawie o systemie oświaty w art. 13, który odnosi się do praw mniejszości narodowych i etnicznych, jest właśnie takie sformułowanie, czyli „szkoła i placówka publiczna umożliwi uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej”. Jest to po prostu zapis ustawy. O to właśnie zwracamy się w naszym planie pracy do Ministerstwa Edukacji Narodowej, by taką informację nam przedstawiło zgodnie z wymogami ustawowymi.

Kolejna kwestia, którą podniósł pan przewodniczący. Teraz mówię o pkt 11. Przepraszam za taki chaotyczny styl przedstawienia, ale ponieważ miałam bardzo niewiele czasu, żeby się z tym zapoznać, muszę się posiłkować różnymi dokumentami. W pkt 11 jest drugi punkt porządku: „Informacja na temat wyników badań projektu naukowego Językowe Antidotum (Language as a Cure, LCure)”. Projekt ten polega na zbadaniu, jak zachowanie lub utrata języka ojczystego wpływają na dobrostan psychiczny, zdrowie i aktywność społeczną grup imigranckich i mniejszości etnicznych. Pan proponuje wykreślenie słów „grup imigranckich”.

Znowu jednak to jest nazwa badania, panie przewodniczący, zatem nie można z nazwy badania wykreślić tego słowa, więc w tym momencie ta poprawka też jest bezprzedmiotowa. Teraz kolejna.

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Tak. Chciałby pan zabrać głos w tej sprawie? Bardzo proszę. Nie słyhać pana. Niczego nie słyhać.

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Chwileczkę. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, chodziło mi o jedną kwestię, żebyśmy, tak jak sama pani powiedziała przy punkcie pierwszym, zajmowali się tematami dotyczącymi pracy Komisji. Nie mamy badać grup imigranckich, tylko zajmować się mniejszościami narodowymi i etnicznymi. Stąd propozycja, by dokonać zmiany tego zapisu. To, co jest w naszych badaniach, to oczywiście jedno, a to, czym się będzie zajmowała Komisja, drugie – nie musi badać całości, może badać jakąś jego część. Stąd taka propozycja.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Tak. Oczywiście rozumiem, ale też rozumiem, że pan wie, że z nazwy badania coś trudno wykreślić, nawet jeżeli chciałoby się sam temat wykreślić, ale po prostu tego się zrobić nie da.

Kolejny temat w tym samym posiedzeniu nr 11 to informacja na temat innego raportu „Wpływ COVID-19 na migrantki z Ukrainy w Polsce”. Tu pan proponuje wykreślić punkt.

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Rozpatrujemy... Zaraz. Nie zrozumiałam.

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Mamy to w punkcie pierwszym...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Przepraszam. Pan chce całą tę informację wykreślić?

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Przecież to mamy dwa punkty wcześniej. Pkt 11 to jest pierwszy program majowy: „Rozpatrzenie informacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na temat sytuacji i problemów mniejszości narodowych i etnicznych w czasie pandemii COVID-19”.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Tak, ale to jest niezależne, bo mówimy o migrantkach w tej sytuacji. Tego akurat raport ministra spraw wewnętrznych i administracji nie obejmuje, natomiast...

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Nie jest to więc...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Pan pozwoli. Natomiast myślę, że dla wszystkich nas szczególnie ważna jest informacja na temat żyjących w Polsce migrantów i migrantek właśnie ze względu na sytuację covidową, bo to niewątpliwie ma wpływ zarówno na mniejszość ukraińską w Polsce, jak również na nas wszystkich, a nie tylko na osoby pochodzenia ukraińskiego. Bardzo optowałabym za tym, panie przewodniczący, kiedy już rozmawiamy o różnych aspektach covidu, żebyśmy mogli posłuchać dla naszej wiedzy na temat sytuacji migrantek z Ukrainy. Na pewno żadna wiedza nie zaszkodzi. Chciałabym więc do pana zaapelować, żeby pan tego punktu nie chciał odrzucić.

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, ale powiem tak. Po pierwsze przecież mamy to wcześniej. Dlaczego mówimy tylko o migrantkach z Ukrainy, skoro, jak pani dobrze wie, również w maju pierwszy punkt to jest generalnie informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat sytuacji wszystkich mniejszości narodowych i etnicznych, jakie w Polsce funkcjonują. To jest sprawa nr 1.

Druga sprawa. Wie pani co? Mówimy o jakimś raporcie, natomiast to nie jest pierwsza sytuacja, kiedy do raportów publikowanych przez różnego rodzaju stowarzyszenia czy fundacje mam dość nieufne podejście ze względu na nie do końca obiektywne w mojej ocenie przedstawianie przez nie rzeczywistości. Nie jestem przeciwny jakiejś dyskusji, natomiast wydaje mi się, że powtarzamy coś, o czym rozmawialiśmy już przy przyjmowaniu planu pracy na pierwsze półrocze 2020 r.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Panie przewodniczący, dlaczego ten raport? Dlatego że nie ma za wielu raportów na temat sytuacji rozmaitych grup mieszkających w Polsce, a ten raport jest, więc wydaje mi się, że jest jak najbardziej zasadne, żeby na ten temat rozmawiać. Chyba jednak prosiłabym pana przewodniczącego o to, żeby nie uprzedzać się do raportu, którego pan nie czytał, nie widział, a już podejrzewa, że tam mogą być jakieś rzeczy czy jakieś zagrożenia mogą się pojawić – nie wiem, jakiego typu. Dlatego też...

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, ale...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Jeśli można, panie przewodniczący, proszę mi pozwolić dokończyć zdanie. Dlatego też bardzo proszę o to, żebyśmy wysłuchali, natomiast w dyskusji pan będzie mógł wszelkie zastrzeżenia zgłosić, ale już na bazie informacji, które otrzymamy, a nie tak a priori, nie wiadomo na jakiej podstawie. Apeluję do pana, bo jak pan będzie chciał, to oczywiście przegłosujemy ten punkt, ale naprawdę wydaje mi się, że wiedza w tej sprawie raczej nam nie powinna zaszkodzić. Ktoś tam się chyba zgłasza, ale nie wiem kto, bo nie widzę. A, to pan.

**Posel Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, jeśli można, bardzo krótko. W takim razie mogę wycofać się z tego zastrzeżenia, ale zwrócę uwagę na jedno. Proszę się nie zdziwić, jak pojawią się też propozycje, byśmy omawiali raporty stowarzyszeń i fundacji, gdzie też będę apelował do pani o to, żeby pani, nie czytając pewnych raportów i zawartych tam informacji, po prostu nie nastawiała się od razu negatywnie do tego i tyle. To tylko tak mówię, żeby to było do protokołu.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dobrze. Dziękuję panu w takim razie, panie przewodniczący, za zrozumienie.

Kolejny punkt, panie przewodniczący, jest związany znowu z akcją „Wisła”. Tu też są bardzo poważne... Proponuje pan wykreślić pkt 12: „Rozpatrzenie informacji Ministra Sprawiedliwości na temat sytuacji prawnej obywateli polskich pochodzenia łemkowskiego ubiegających się o zwrot nieruchomości (lasów) przejętych z rażącym naruszeniem prawa przez Skarb Państwa po wysiedleniach w ramach akcji «Wisła»”.

Chęć wycofania tłumaczy pan tym, że akcja „Wisła” dotyczyła... Przepraszam. OK, mam nadzieję, że już dobrze z głosem. Panie przewodniczący, pan uzasadnia to tym, że kwestia pochodzenia nie miała tu znaczenia, tymczasem właśnie akcja „Wisła” dotyczyła bezpośrednio Łemków i Ukraińców, więc akurat pochodzenie ma znaczenie w tej sprawie.

Czy w tej sprawie chciał zabrać głos pan poseł Czykwin? Panie pośle, to bardzo proszę, bo pan poseł jest zdecydowanie lepiej poinformowany w tej sprawie ode mnie.

**Posel Eugeniusz Czykwin (KO):**

Czy jestem słyszalny?



**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Jest pan słyszalny, ale jak będzie pan mówił ciut głośniejszy, to nie zaszkodzi.

**Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):**

Dobrze. To dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, powtórnie zgłaszałem tę propozycję...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Proszę głośniejszy, panie przewodniczący.

**Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):**

Zgłaszałem już tę propozycję. Poprzednio na wniosek pana posła wiceprzewodniczącego została ona zdjęta z naszego planu pracy. Powtarzam ją z dwóch przyczyn.

Po pierwsze środowisko łemkowskie w dziejach historycznych w sposób szczególny zostało skrzywdzone, ponieważ Łemkowie po przesiedleniach nie mieli nawet tych małych możliwości, jakie miała mniejszość ukraińska, jeśli chodzi o jakiegokolwiek działania służące zachowaniu swojej tożsamości. Nie mieli ich po prostu. Łemkowska mniejszość nie istniała ani w polityce Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ani w żadnych innych... Po prostu była wyłączona z życia społecznego i jakiegokolwiek innego.

Ponieważ teraz ta praktyka w ostatnich dziesięcioleciach... To są działania administracji państwowej kończące się orzeczeniami sądów o zwrocie nieruchomości. Dotyczy to właśnie Lasów Państwowych i lasów, które były przejęte z rażącym naruszeniem prawa, co należy bardzo podkreślić. Obecnie Lasy Państwowe nie respektują już nawet prawomocnych orzeczeń sądów. To jest skandal. Skończy się to oczywiście w Strasburgu.

Panie wiceprzewodniczący, mam do pana prośbę. Może nasze zainteresowanie skłoni do refleksji osoby odpowiedzialne, bo, jak mówię, w państwie praworządnym, demokratycznym nie może być tak, że prawomocne orzeczenie sądu... Te postępowania trwają bardzo długo, ale to nie jest rzecz nowa. Sądy to rozpatrują i mają podstawy prawne. Chciałbym, abyśmy się tym zainteresowali. Oprócz ministra wysłuchalibyśmy przedstawiciela Lasów Państwowych, dlaczego oni tak zmieniają swoje postępowanie. Ewentualnie podjęlibyśmy jakieś działanie, które, jak jestem przekonany, służyłoby nie tylko mniejszości łemkowskiej, ale też wizerunkowi Polski, bo jeżeli te sprawy zaczną trafiać do Strasburga, to wcale to... Tak jak podkreślam, tu decydujące są jednak orzeczenia sądów.

Uważam, że to jest naszym zadaniem i proszę o to, żebyśmy się z tym zapoznali. Jeżeli Komisja uzna, że nie będziemy podejmować żadnych działań, to nie będziemy, to wtedy zadecydujemy, ale to jest, jak powiedziałem, kwestia bardzo bolesna dla tej mniejszości.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dziękuję, panie pośle.

**Poseł Barbara Bartuś (PiS):**

Pani przewodnicząca, też chciałam zabrać głos.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Pani... Bo tak słabo słyszę.

**Poseł Barbara Bartuś (PiS):**

Barbara Bartuś.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

A, pani posłanka Bartuś. Bardzo proszę.

**Poseł Barbara Bartuś (PiS):**

Dziękuję. Pani przewodnicząca, w pierwszym temacie oficjalnie chciałam zgłosić wniosek o zdjęcie poprzedniego punktu, o którym była dyskusja. Chodzi o zajmowanie się oddzielnie kobietami z Ukrainy w sytuacji pandemii. Zgłaszam jako wniosek wykreślenie tego punktu, ponieważ jeżeli mówimy o dyskryminacji, nie powinniśmy inaczej traktować kobiet i mężczyzn. Dlaczego nie mówić o panach z Ukrainy, tylko o Ukrainkach? Dlatego zgłaszam oficjalny wniosek i wnoszę o zdjęcie tego punktu.

W drugim punkcie, o którym teraz mówimy, jestem jak najbardziej za rozpatrzeniem informacji. Rozumiem, że to jest punkt dotyczący informacji ministra sprawiedliwości

na temat sytuacji prawnej obywateli polskich pochodzenia łemkowskiego ubiegających się o zwrot nieruchomości”. Tak?

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Tak, mówimy o tym punkcie.

**Poseł Barbara Bartuś (PiS):**

Rozumiem, że jest to ten punkt na czerwiec, więc... Przepraszam, wyciszę sobie, bo mam to na iPadzie oddzielnie. Dlatego też wnoszę, żeby ten punkt był, ale po słowach „ubiegających się o zwrot nieruchomości” wnoszę teraz o wykreślenie słów „przejętych z rażącym naruszeniem prawa”. Wnoszę o wykreślenie tych słów, bo nie mamy uprawnień do stwierdzania, czy to było naruszenie prawa, czy nie.

Chętnie posłucham informacji na ten temat, bo to jest sprawa na moim terenie bardzo głośna, kiedy po raz trzeci niektóre rodziny otrzymają ekwiwalent czy zwrot tego, za co już wcześniej otrzymały nieruchomości albo na Ukrainie, albo w innych częściach Polski, a niektóre rodziny otrzymywały też ekwiwalent finansowy w pewnym czasie. Dlatego bardzo chętnie tej informacji wysłucham. Proszę, aby to pozostawić, natomiast w planie wykreślić słowa „przejętych z rażącym naruszeniem prawa”.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dziękuję, pani posłanko. Czy pan poseł Czykwin, który zaproponował ten punkt, zgodzi się na to, żeby wykreślić te słowa, a zostałyby sama informacja na ten temat? Proszę, panie pośle Czykwin.

**Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):**

Tak, jeśli pani poseł tak wnioskuje. To nie zmienia faktu, że najistotniejsze jest, żebyśmy...

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Troszkę głośniej, panie pośle.

**Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):**

Tak, tak. Jeżeli pani poseł zależy na tym skreśleniu, to nie wyrażam sprzeciwu, ponieważ dziękuję, że poparła ten wniosek, żebyśmy się problemem zajęli. Natomiast, tak jak mówię, nie mamy czasu, ale przecież sądy przyznają grunty i nieruchomości właśnie w wyniku rozpatrzenia, że zostało naruszone nawet takie prawo, jakie obowiązywało, jak dekret o akcji „Wisła”, ale to jest już kwestia odrębna. Nie wyrażam sprzeciwu.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Czyli dobrze. Dziękuję, panie pośle. Teraz mam pytanie do pana przewodniczącego, czy w świetle tych ostatnich ustaleń zgodziłby się na... Bo pan chciał w ogóle ten punkt wycofać, tak?

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Pani przewodnicząca, po wysłuchaniu pana posła Czykwina i pani poseł Bartuś jestem za wstawieniem tego do planu pracy.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Troszkę głośniej, bo nie zrozumiałam, za czym pan jest.

**Poseł Wojciech Zubowski (PiS):**

Za zostawieniem tego w planie pracy zgodnie z sugestią pani poseł Bartuś, czyli po wykreśleniu tych słów z punktów pierwszego i drugiego, bo to się później powtarza.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dobrze. To bardzo dziękuję za zrozumienie. No i tu pozostaje nam sprawa Ukrainek. Czy pani posłanka Bartuś jednak nie zrezygnowałaby z tego wykreślenia? Przecież naprawdę nam nie zaszkodzi, żebyśmy posłuchali, jak wygląda sytuacja Ukrainek w Polsce. Bardzo bym o to prosiła. Nie mam w tym żadnego osobistego interesu, ale zawsze można potem dyskutować i wyrazić jakieś wątpliwości, bo rozumiem, że wątpliwości mogą dotyczyć głównie rzetelności informacji. Czy dałaby się pani przekonać do tego, żeby jednak pozostawić to w naszym planie pracy?

**Posel Barbara Bartuś (PiS):**

Pani przewodnicząca, a kto ma przedstawić informację na temat raportu „Wpływ COVID-19 na migrantki z Ukrainy”? Kto będzie tę informację przedstawiał? Czy ma ją kolejny raz oddzielnie przedstawiać rząd, czy ktoś inny tę informację przedstawia? Czy nie możemy tego włączyć w ogólną informację, która ma być przedstawiana przez rząd, a dokładnie przez MSWiA, przez ministerstwo?

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Pani posłanko, to jest propozycja pani posłanki Rosy, a raport jest Fundacji „Nasz Wybór”. Jak rozumiem, to jest fundacja...

**Posel Barbara Bartuś (PiS):**

Myślę, że fundacja mogłaby wziąć udział w tym punkcie, kiedy ministerstwo będzie przedstawiać informację ogólną, nie tylko na temat migrantek czy kobiet. Po prostu włączyć to w tamten punkt, a nie robić oddzielnego punktu, oddzielnego posiedzenia, żeby wysłuchać jednego stowarzyszenia. Włączmy to w ogólny punkt, a usuńmy jako dodatkowy.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

To jest w jednym. Nie ma oddzielnego posiedzenia. To jest, jak pani widzi, pkt 11.

**Posel Barbara Bartuś (PiS):**

To jest w oddzielnym punkcie posiedzenia, więc jak jest informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji, to w ramach dyskusji można ten raport przedstawić.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Rozumiem, czyli pani proponuje, żeby to nie było formalne.

**Posel Barbara Bartuś (PiS):**

Nie w oddzielnym punkcie.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Ale głos zostanie udzielony, bo oczywiście tu też mam coś do powiedzenia.

**Posel Barbara Bartuś (PiS):**

Pani przewodnicząca prowadzi. Oczywiście, że pani przewodnicząca zawsze udziela głosu tym, którym... Pani przewodnicząca decyduje. Nie rozdzielajmy punktów. W moim przekonaniu można ten raport przedstawić też w ramach głosu w dyskusji.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

W porządku. To też się na to zgadzam. OK, dobrze. W takim razie nie będzie tego w programie, ale głos w dyskusji zostanie udzielony.

To były wszystkie uwagi pana przewodniczącego Zubowskiego. Jeżeli nikt nie ma innych uwag do planu pracy, to... Kto?

**Posel Ryszard Galla (niez.):**

Jeszcze tylko, pani przewodnicząca, mam pytanie. W pierwszym punkcie na styczeń mamy rozpatrzenie informacji ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat działań podejmowanych w 2019 r. czy w 2021 r.? Pierwszy punkt i data.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Tak, w 2020 r.

**Posel Ryszard Galla (niez.):**

Wracamy do historii czy pytamy o ten rok?

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dziękuję, panie przewodniczący, za wyłapanie tej pomyłki. Chodzi o 2020 r.

**Posel Ryszard Galla (niez.):**

2021 r.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

W 2021 r. będzie prezentacja, ale ta prezentacja będzie dotyczyła 2020 r.

**Posel Ryszard Galla (niez.):**

2020 r. Dobrze, OK.

**Posel Barbara Bartuś (PiS):**

Przepraszam, mam wątpliwość. Na pewno już będziemy mieć tę informację za 2020 r., a nie 2019 r. jednak? Pani przewodnicząca, czy to jest pomyłka?

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Pani posłanko, gdyby był jakiś problem, to ministerstwo zawsze informuje, więc tym się proszę nie kłopotać. Jeżeli powiedzą, że nie są gotowi, że potrzebują czasu, że – nie wiem – w marcu albo kwietniu, to nie ma żadnego problemu i na pewno zmienimy kolejność posiedzeń. To nie jest kłopot.

Nie ma więcej poprawek, w związku z tym ogłaszam... Ojej, panie pośle, coś jeszcze? Bardzo proszę.

**Posel Eugeniusz Czykwin (KO):**

Pani przewodnicząca, mam prośbę.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Ale głośniej.

**Posel Eugeniusz Czykwin (KO):**

Mam prośbę do prezydium o ewentualne rozpatrzenie możliwości przesunięcia pkt 13 na trochę wcześniejsze etapy naszych posiedzeń. Może byłoby to w gestii prezydium. Ewentualny projekt, który podjęlibyśmy w celu uregulowania statusu prawnego Wschodniego Kościoła Staroobrzędowego, będzie wymagał też wielorakich uzgodnień rządowych. Odkładanie go na czerwiec to jest pół roku. Gdybyśmy wcześniej to rozpatrzyli, to byłbym wdzięczny. Uważam, że byłoby to sensowne.

**Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):**

Dziękuję, panie pośle. To z prezydiantami już podejmiemy tę kwestię. Jeżeli będzie zgoda prezydium, wówczas przyspieszymy procedowanie nad tym punktem naszego planu pracy.

Zatem jeżeli już nie ma żadnych uwag, cieszę się, że ten program został przyjęty wraz z uwagami, które zostały zgłoszone podczas posiedzenia.

Dziękuję państwu za udział posiedzeniu. Życzę wszystkiego najlepszego z okazji świąt i nowego roku. Do zobaczenia w przyszłym roku, a będziemy mieli bardzo pracowite pierwsze półrocze, bo przyjęliśmy bardzo bogaty plan. W takim razie wszystkiego dobrego. Do zobaczenia i do usłyszenia. Dziękuję bardzo.